

K. D. D.

Instytuty naukowe

Przegląd Socjologiczny / Sociological Review 9/1-4, 450-452

1947

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

wersytetu Paryskiego; Dr Marcel A y m o n i n, Dyrektor Instytutu Francuskiego w Pradze; Alfred F i c h e l l e, dawny dyrektor Instytutu Francuskiego w Pradze i sekretarz generalny Instytutu Słowiańskiego na Uniwersytecie Paryskim (L'Institut d'Études Slaves de l'Université de Paris); Dr Jean M o u s s e t, dawny sekretarz generalny Instytutu Francuskiego na Uniwersytecie w Belgradzie i Prof. historii i cywilizacji słowiańskiej na Uniwersytecie Paryskim; Achille O u y, prof. filozofii w liceum, członek redakcji „Revue Internationale de Sociologie“; André R o s a m b e r t, dawny profesor w Instytucie Francuskim na Uniwersytecie w Belgradzie. Pismo wychodzi pod patronatem „l'Institut International de Sociologie“, „l'Institut d'Études Slaves de l'Université de Paris“, „l'Institut de Droit Comparé de l'Université de Paris“ i „Société de Legislation Comparée“. W pierwszych czterech numerach pisma (grudzień 1945 r. — maj 1946 r.) najwięcej miejsca zajmuje Czechosłowacja, Jugosławia i ZSRR. Na froncie numeru 3 zamieszczona jest lista uczonych czeskich i słowackich, zamordowanych przez Niemców. Nr 4 podaje taką listę strat jugosłowiańskich. O polskiej socjologii dowiadujemy się tylko przygodnie z artykułu S i c a r d a „Reflexions sur les études françaises de Sociologie des peuples slaves“ (Uwagi o pracach francuskich na temat socjologii ludów słowiańskich), że profesorem socjologii na Uniwersytecie Krakowskim jest E. Karnecki, o czym w Polsce nikomu nie wiadomo. Nie jest to wina Francuzów, że pod względem informacji za granicą Czesi nas wyprzedzają.

K. D. D.

Instytuty Naukowe ¹⁾

I n s t y t u t B a ł t y c k i. Instytut Bałtycki z centralą w Bydgoszczy wznowił swoją działalność w 1945 r. pod kierownictwem dawnego dyrektora Dr Józefa B o r o w i k a. Na Walnym Zebraniu w grudniu 1946 r. utworzono następujące komisje naukowe: Morską, Prawa Morskiego, Gospodarczą, Geograficzną, Historyczną i Kulturoznawczą. Samodzielny personel naukowy Instytutu obejmował w 1946 r. 28 osób (spraw. za rok 1946 w Kwartalniku Historycznym LIV/1947).

I n s t y t u t Ś l ą s k i. Instytut Śląski z siedzibą w Katowicach wznowił swoją działalność pod kierownictwem przedwojennego dyrektora Dr Romana L u t m a n a w początkach 1945 r. W ramach dyrekcji Instytutu zorganizowane jest 8 działów naukowych, mianowicie: geograficzny, historyczny, socjograficzny, prawno-administracyjny, piśmiennictwa śląskiego, etnograficzny, ekonomiczny i socjalny. W stadium organizacji znajduje się dział dla stosunków polsko-czechosłowackich (sprawozdanie w „Kwartalniku Historycznym“, LIV/1947).

1) Sprawozdanie z działalności Polskiego Instytutu Socjologicznego i Instytutu Socjologicznego Uniwersytetu Łódzkiego znajdzie czytelnik w tym tomie „Przeglądu Socjologicznego“ na str. 415.

I n s t y t u t Z a c h o d n i. Prace Instytutu Zachodniego pod kierownictwem Prof. Dr Zygmunta W o j c i e c h o w s k i e g o z siedzibą w Poznaniu szły przede wszystkim w kierunku naukowego opracowania zagadnień związanych z Ziemiami Odzyskanymi, zagadnień granicy polsko-niemieckiej i obserwacji współczesnych przemian, zachodzących w Niemczech (sprawozdanie za rok 1946 w „Kwartalniku Historycznym“, LIV/1947 r.).

I n s t y t u t H i s t o r y c z n y U n i w e r s y t e t u W a r s z a w s k i e g o. Odbudowany po wojnie Instytut Historyczny U. W. jest związkiem 7 katedr, a mianowicie — 1. historii starożytnej (vacat), 2. historii średniowiecznej powszechnej (Prof. Tadeusz Manteuffel), 3. historii średniowiecznej Polski wraz z naukami pomocniczymi historii (Prof. St. Kętrzyński), 4. historii powszechnej nowożytnej (Prof. Janusz Woliński), 5. historii nowożytnej Polski (vacat), 6. historii Europy wschodniej (Prof. Stefan Kieniewicz), 7. historii Ukrainy i Rosji (Prof. Wł. Tomkiewicz). Pomocniczy personel naukowy Instytutu składa się z adiunkta (doc. Al. Gieysztor) oraz 7 asystentów.

Jako zakład zespołowy rządzi się Instytut Historyczny statutem zatwierdzonym w dniu 4 czerwca 1946 r. przez Radę Wydziału Humanistycznego. Jego władzami są: kierownik (prof. T. M a n t e u f f e l), w którego rękach spoczywa zarząd administracyjny oraz Rada złożona z profesorów, docentów i zaproszonych wykładowców historii, uzgadniająca program zajęć sekcji historycznej, oraz kierująca pracami naukowymi Instytutu. Dzięki zachowaniu przedwojennego lokalu, złożonego z sali czytelnianej, magazynu bibliotecznego oraz 17 pokoi i ocaleniu znacznej części księgozbioru (około 70%), Instytut Historyczny zdołał na tyle się już odbudować, że obecnie prace w nim odbywają się całkiem normalnie. Biblioteka Instytutu liczy około 20.000 tomów, a niektóre jej działy, jak np. Silesiaca lub historia najnowsza, przedstawiają się zupełnie dobrze. Jest to w obecnej chwili najbogatsza biblioteka specjalna w Warszawie, a kierownictwo Instytutu dąży do utrzymania jej charakteru jako centralnej pracowni historycznej w stolicy.

P o l s k i I n s t y t u t S ł u ż b y S p o ł e c z n e j. W 1946 r. zorganizowany został Polski Instytut Służby Społecznej z siedzibą w Łodzi (ul. Uniwersytecka 3). Według Statutu Instytut ma na celu: „a) pogłębianie wiedzy o zjawiskach życia społecznego przez prowadzenie i popieranie studiów nad warunkami normalnego rozwoju, nad podłożem klęsk społecznych i wykołoseń jednostek, oraz nad metodami i osiągnięciami ratownictwa, pomocy, opieki, urządzeń pomyślności powszechnej i organizacji zrzeszeń; b) upowszechnianie wyników badań i doświadczeń w powyższym zakresie“.

inicjatorką i kierowniczką Instytutu jest Prof. Helena R a d l i ń s k a. Instytut wydaje rocznik „Służba Społeczna“, czasopismo instrukcyjne. Wśród licznych wydawnictw Instytutu wyszły: J. W o j t y n i a k i H. R a d l i ń s k a — **Sierocstwo**; St. R y c h l i ń s k i — **Lustracje społeczne**; Konstanty K r z e c z k o w s k i — **Polityka społeczna**. Wybór pism. 1947 r.

I n s t y t u t B a d a ń W a r s z a w y. W ramach Uniwersytetu Warszawskiego jako zakład międzydziałowy tego Uniwersytetu powstał Instytut Badań Warszawy. Inicjatorem i kierownikiem Instytutu jest Prof. Dr St. A r n o l d. Celem Instytutu jest: a) badanie Warszawy ze specjalnym uwzględnieniem jej funkcji stołecznych w ujęciu historycznym i socjologicznym od czasów najdawniejszych aż do chwili obecnej na tle warunków przyrodzonych; b) ustalanie wytycznych na podstawie przeprowadzonych badań dla celów planowania gospodarczego, społecznego i kulturalnego.

P r a c o w n i a S o c j o l o g i c z n a G.U.P.P.'u. W ramach Biura Studiów Głównego Urzędu Planowania Przestrzennego przy Ministerstwie Odbudowy istnieje Pracownia Socjologiczna. Zadaniem pracowni jest gromadzenie materiału i opracowywanie zagadnień socjologicznych, związanych z planowaniem przestrzennym odbudowy kraju. Kierowniczką pracowni jest Mgr Wanda L i p i ń s k a.

K. D. D.

Sekcja Socjologiczna przy Radzie Naukowej dla Zagadnień Ziemi Odzyskanych ¹⁾

W związku z akcją zagospodarowywania i repolonizacji Ziemi Odzyskanych powołane zostało do życia przez Ministerstwo Administracji Publicznej w roku 1945 Biuro Studiów Osadniczo-Przesiedleńczych. Do zakresu działalności Biura należy:

- 1) zbieranie i opracowywanie materiałów statystycznych związanych z akcją osadniczo-przesiedleńczą,
- 2) wysuwanie projektów i inicjatywa w zakresie polityki osadniczej,
- 3) inne prace związane z osadnictwem.

Przy Biurze utworzona została Rada Naukowa dla Zagadnień Ziemi Odzyskanych, w której skład oprócz pracowników Biura wchodzi profesorowie wyższych uczelni oraz osoby zajmujące się naukowym opracowywaniem problemów Ziemi Odzyskanych. Spośród naukowców reprezentujących socjologię do Rady należą: prof. dr K. Dobrowolski, prof. dr P. Rybicki, prof. dr J. Chałasiński.

Rada wkrótce wyłoniła z siebie specjalne komisje dla badania poszczególnych kompleksów zagadnień, jak np. komisję osadnictwa wiejskiego, miejskiego i inne. Dotychczas odbyły się cztery sesje Rady Naukowej, na których omawiano szczegółowo najbardziej aktualne zagadnienia osadnictwa, jego organizacji i metod. Przedmiotem szeregu referatów i dyskusji w ramach sesji były też problemy związane z całokształtem polityki gospodarczej na Ziemiach Odzyskanych — a więc np. kwestie organizacji samorządu, spółdzielczości, stosunków prawnych i inne ¹⁾.

¹⁾ Szczegółowe sprawozdania z działalności Rady zawarte są w wydawnictwach opublikowanych przez Biuro Studiów Osadniczo-Przesiedleńczych, Kraków, Plac Szczepański 5.